

Mogen wij in het vogelleven ingrijpen ?

Door C. Swennen

Het artikel van Henk van Dongen in de 5e jrg. nr. 6 noopt mij tot een reactie. Dat er bij wintervoeding het gevaar zou kunnen ontstaan van een te zwakke selectie werd al aangevoerd. Ook, maar dit is even theoretisch, kan er gevaar schuilen in de mogelijkheid, dat misschien bepaalde vogelsoorten veel en andere geen of weinig profijt van de voedingen hebben, waardoor na een strenge winter de verhouding in aantallen tussen deze soorten ongunstig kan worden beïnvloed.

Geheel anders beschouw ik de ingreep, zoals die beschreven wordt voor de *kleine mantelmeeuw*. Geheel afgezien van het feit, dat ik betwijfel of wij met een grote stand van *kleine mantelmeeuwen* beter af zijn dan met die van de *zilver*s, ben ik huiverig voor de gevolgen van het gedoe zoals beschreven.

Een jaar of zes geleden zijn er op een van de kinderboerderijen in Den Haag, ook met de beste bedoelingen, dergelijke foefjes uitgehaald met eieren van pluimvee.

Een Japans *zijdehoen* kreeg twee *pauwen*elieren. Een van de eieren kwam uit en het pauwenpul werd door het hennetje opgefokt. Toen het jong zo groot was dat het zonder moederzorg kon leven, werd het bij een stel ongeveer even oude *pauwen* gezet, terwijl pleegma *zijdehoen* weer naar haar soortgenoten terugkeerde. Het *pauwtje* wist echter te ontsnappen en liep de volgende dag bij de *zijdehoentjes* in de loop. Met de gedachte, dat leren wij het beest wel af, is volhardend de *pauw* telkens weer bij de andere *pauwen* gedaan. Maar tenslotte heeft men dit moeten opgeven en heeft men zich er bij neergelegd dat deze *pauw*, die toch enkele malen groter was dan een *zijdehoen*, zich gevoelde als een kip en zich 's avonds door de nauwe opening van het nachthok wrong om met de *zijdehoentjes* op stok te gaan.

Een jonge *kalkoen*, uitgebröed door een kip, werd opgefokt door een andere kip met even oude kippenkuikens. Toen deze dieren ongeveer vijf weken oud waren, werden zij geplaatst in een kennel met o.a. kippen en *kalkoenen*. Het jonge *kalkoentje* sloot zich niet aan bij de andere *kalkoenen*, maar bleef bij de kippen. Dit viel vooral op toen in de late herfst de kippen en de *kalkoenen* in aparte rennen moesten. De *kalkoen* vloog steeds weer bij de kippen in de ren. Toen het dier gewortwikt werd, wist het steeds uit te breken, waarna het dan eindeloos voor de kippenren heen en weer ging lopen. Het volgend voorjaar moest het dier niets van de kalkoense haan weten. Het kwam weer op haar gemak, toen het weer bij de kippen mocht lopen. Het omgekeerde gebeurde met een kip, uitgebröed door een broedmachine en ondergeschoven bij een *kalkoen* met pullen. Dit dier heeft zich tot de Kersttijd afzijdig gehouden van de andere kippen en bleef zich aansluiten bij de *kalkoenen*. Ik mag misschien ook herinneren aan het verhaal van het gansje van Lorenz.

Eerlijkheidshalve moet ik erbij vertellen, dat de eendenpullen, die door dierenbeschermers ge-

vonden zijn en dan door ons meestal tussen de kippenkuikens worden opgefokt, zich wel steeds later bij eenden aansluiten.

Maar men zal moeten toegeven, dat de resultaten nu niet zo zijn dat men nu maar zonder bezwaar vogels door andere vogels kan laten opfokken. Wat doen die *kleine mantelmeeuwen* als zij geslachtsrijp zijn? Misschien is de kans dat zij gaan bastaarden met de *zilvermeeuwen* veel groter dan normaal. Dit lijkt mij helemaal geen gunstige situatie. Het is wel een interessant probleem en het zou aardig zijn om deze zaak eens in de Wassenaarse kolonie goed te volgen tegen de tijd dat de mantelmeeuwen als geslachtsrijpe vogels terugkomen naar hun geboorteplek, als zij dit doen tenminste.

Een aanmoediging om uit vogelbeschermings-oogpunt nu maar vogeleieren bij andere soorten onder te schuiven, lijkt mij niet aanbevelenswaardig voor hier wetenschappelijke onderzoeken over gedaan zijn. Dat de jongen goed opgroeien en uitvliegen wil nog niet zeggen dat zij dan ook geschikt zijn om later aan het voortplantingsproces deel te nemen. En wat schieten wij op met een aantal „geestelijk gestoorde“ vogels?

Naschrift: Het zal ook Van Dongen goed doen, dat er toch nog een reactie op zijn artikel is gekomen. Waarmee hij het in grote lijnen wel eens zal zijn.

Natuurlijk wordt er dagelijks in het vogelleven ingegrepen. Het ergst wel door wijziging of vernietiging van biotopen. Persoonlijk geloof ik, dat we niet slechts mogen, maar zelfs moeten trachten, de onaangename gevolgen van die ingrepen zoveel mogelijk te beperken.

Het ophangen van nestkastjes is in feite niets anders dan het herstellen van de toestand in vroegere bossen, waar veel natuurlijke holten aanwezig waren, die nu door kunstmatige worden vervangen.

Mogen we nu ook trachten, door veranderingen in het milieu verdreven soorten *terug* te krijgen? Ik geloof wel. Maar alleen, na zorgvuldige bestudering van het probleem en van de betrokken soorten. Als een dergelijke zorgvuldige bestudering vooraf is gegaan, zullen kleine drama's als met de *kalkoenen* en *zijdehoentjes* worden vermeden.

In Zwitserland tracht men broedende *ooievaars* terug te krijgen, door gevangen *ooievaars* jongen te laten groot brengen, deze te laten wegvliegen, in de hoop, dat zij uit zichzelf straks in vrijheid zullen komen broeden. Dit heeft natuurlijk verre de voorkeur boven b.v. een trouwens volkomen mislukt experiment, waarbij men Engelse *blauwe reigers* jonge *ooievaars* liet groot brengen.

Ik hoop van harte, dat de reactie van C. Swennen, die naar mijn gevoel de kern van het probleem niet raakt, meer pennen in beweging zal brengen.

K. Z.